

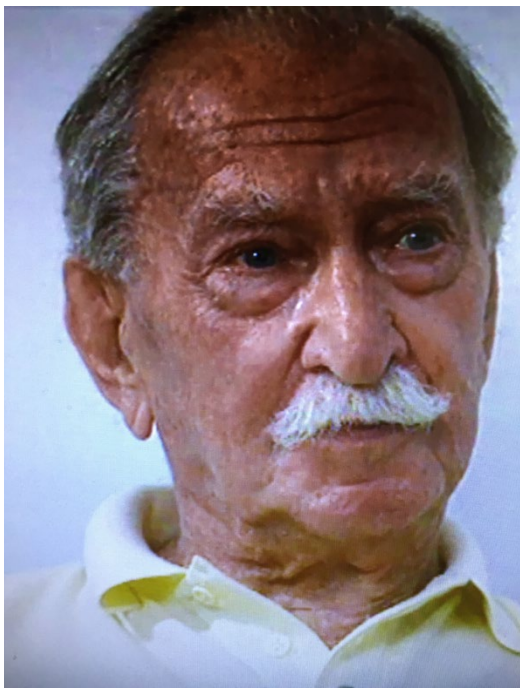
זהות שאולה

הרי זיימר, ירושלים, מאי 1992

(מצרפתית)

הקדמה

זהו התאור הלא יאומן של האופן בו יהודי גרם לנאצים להכיר בו כארי טהור, במהלך השואה, וזאת לעיני כל, באור יום, בעירו דרוהוביץ שבה גם התושבים וגם הכובשים הכירו אותו כיהודי. מטרת המעשה היתה לאפשר לו להמשיך לנוע בחופשיות, גם אחרי חיסול מחנות הכפייה, כדי לספק מזון למחבואים שונים שהוכנו באזור, ובכך להציל מספר רב של אנשים שהסתתרו במ. רבים מהם לא היו ניצלים בלעדיו. דבר- פרט למצפוננו- לא חייב אותו לסכן כך את חייו. דבר- פרט לאישיותו היחודית- לא הבטיח לו הצלחה במשימה כה בלתי אפשרית.

נפתלי בקנרוט-ברוניצקי 1905-1993

סיפור זה, של החלפת זהות, קשור הדוקות לארועים שקרו לפניו.

נפתלי בקנרוט, יהודי, גיבור המעשה, התאמץ, כבר מתחילת הכיבוש הנאצי, להציל רבים, עד כמה שאפשר, מבני הקהילה היהודית בדרוהוביץ. אישיותו יוצאת הדופן הרשימה כל כך, כבר מהימים הראשונים, את הגרמנים, כולל חברי כנופיית הימלר, שהוא הצליח לשכנע אותם שהם זקוקים להרבה יותר עובדים יהודים. עד כמה שאפשר ואפילו יותר מכך.

מיד בתחילת הכיבוש, באחד ביולי, 1941, הקים הוורמאכט יודנרט בדרוהוביץ. בכל בוקר הצטווה היודנרט לאסוף קבוצות של יהודים שנישלחו לעבוד במקומות שונים בשביל הצבא הגרמני. זה היה סוג של עבדות, אך לפחות ללא מכות או שלשלאות...

אחרי שבועיים או שלושה, הגיעו לעיר השרותים החשאיים. פליקס לנדאו, קצין שהיה אומנם בדרג נמוך, אך בעל השפעה פוליטית רבה הרבה יותר בזכות חלקו ברצח נשיא אוסטריה, אנגלברט דולפוס, בשנת 1934, והעובדה שהוא עוטר על כך בידי היטלר עצמו, הופקד על ארגון המשרדים, חדרי האוכל והמגורים של שלושים ושנים רוצחים מדופלמים, חברי הטוטנקופף.

ביום הראשון הורה לנדאו ליודנרט לשלוח אליו ארבעים עובדים. חברי היודנרט היו מבוועתים מפני שמספר ימים קודם לכן, בעיר השכנה סטרי, הגסטאפו ירה למוות בחמישה עשר יהודים על כך שאחד מהם ברח מעבודות הכפייה.

היודנט בדרוהוביץ קיבץ חבורה רב גונית של ארבעים יהודים. שבעה עשר מתוכם נמלטו כבר בדרך לעבודה אצל הגסטאפו. לנדאו הזועם דרש מהיודנט לתת לו את שמות הנמלטים. מכוון שהיודנט לא סיפק את השמות שדרש, ירה לנדאו למוות בעשרים מתוך חברי הקבוצה הנותרים. אחר כך כבר לא היו מתנדבים לעבודה אצל הגסטאפו בדרוהוביץ. הכל היו משוכנעים שמשמעות ההצטרפות לקבוצה היא מוות בטוח ומידי.

האגרונום נפתלי בקנרוט שלא היה חבר ביודנט, עבד באותו זמן כגנן בבית מידות שהוורמאכט החריס מבעליו. הוא פנה לחברי היודנט המבוהלים, שהתכוונו, שוב, לשלוח לנדאו יהודים חלשים, חסרי קשרים ומוכנות לעבודה, וביקש לקחת על עצמו את משימת ארגון קבוצה של מתנדבים מתאימים לעבודה. אחרי שאסף בחורים מצוינים ונכונים, הוא אמר להם בפירוש שהם הולכים לעבוד בשביל הגסטפו, ושהוא אינו יודע אם הם יחזרו בחיים.

בהגיעו לגסטאפו, שאל אותו לנדאו « מה אתה עושה כאן? » בקנרוט ענה, « נשלחתי על ידי היודנט לנהל את העבודה. אתה תתן את ההוראות בגרמנית רק לי. אני אארגן את העבודה, ואני לוקח את כל האחריות עליה, על עצמי. » בקנרוט לא רק בחר את העובדים המתאימים ביותר, הוא אפילו הוסיף עוד בעלי מקצוע בהתאם לסוג העבודה הנדרשת. בזכות התוצאות המצוינות של עבודת הקבוצה של בקנרוט, קרנו של לנדאו, בעיני הממונים עליו כמובן, עלתה, והוא קיבל הרבה מחמאות.

הנגר השחצן הזה, לנדאו, שהתכוון לנצל עד תום את כוח העבודה שהיה בשליטתו, כמובן בלי לעייף את עצמו כלל, ושכונה אחר כך על ידי הגרמנים «יודנגנרל», הטיל על בקנרוט, שאת יכולותיו הוא כיבד, את ניהול קבוצת עבדי הגסטאפו הזו. בשביל לנדאו, העובדה שהקולגות שלו נהיו תלויים ברצונו הטוב לשם סיפוק מנעמי חיים כאלה ואחרים, הייתה אוצר בלום.

בעיניהם של בני הגזע העליון, רק להם עצמם היתה חשיבות, והיהודים כאילו לא התקיימו בכלל. למרות זאת, ולאט לאט, בקנרוט, שהיה אדם יפה תואר, מעורר כבוד, ומוכשר, הצליח לבלבל את תפיסת עליונות הגזע של הנאצים עד כדי כך שהם אפילו פנו אליו בתואר «אדון המהנדס». לעומת זאת אל כל היהודים האחרים, אפילו אל חברי היודנט, הם התיחסו, אם בכלל, רק באופן המזלזל ביותר.

לעומתם, בקנרוט, התבטא מולם בישרות, ללא פחד או התרפסות, תוך סירוב מוחלט לקבלת יחס מועדף או טובות הנאה. בקיצור, בקנרוט היה זה שגילם את השלמות שהגרמנים יחסו לעצמם.

להבדיל מהדימוי שהיה לנאצים על עצמם, רובם היו לא יותר מרפש ואספסוף. בסתר הם סחרו בבני אדם עם היודנט מתוך הידיעה שמעט היהודים שיצליחו לברוח, לא יגיעו רחוק...

הבעיה היחידה שהיתה להם עם מעשיהם היתה מול בקנרוט. זה בלתי נתפס, אך הם בקשו את הערכתו. אפילו חברי היודנט שכמובן הסתירו את תכניהם מכל הגרמנים הלא מעורבים, גם הסתירו אותם מבקנרוט.

לאור ההנאה שהקצבים האילו הפיקו מחיי המותרות שלהם לא זכו לפני כן, ומתוך הידיעה שבדרוהוביץ רק יהודים יכלו לספק מותרות כאלו, בקנרוט ניצל הזדמנויות להציע ללנדאו פרויקטים שיזדקקו לעוד ועוד עובדים. לנדאו, «גנרל היהודים», ייחס כמובן לעצמו את הרעיונות הללו, שנהגו בהתאם לטעמו האישי.

לנדאו היה רוכב סוסים מצוין, והוא התחיל ללמד רכיבה את חבריו. בעקבות זאת הגה בקנרוט למשל את הפרויקט המוזר של בניית היכל רכיבה ענק שבו יוכלו ה«אדונים» להרשים את «גבירותיהם» באיכות רכיבתם. עידן האבירים תחת צלב הקרס...

נפתלי בקנרוט מצא אפיק פעולה נוסף כשגילה שרוב הסרן אברהרט הלמריך שהיה מסופח לצבא הגרמני, היה מוכן לקחת כל סיכון שהוא כדי להציל יהודים. מעשיה היחודיים של משפחה יוצאת דופן זו, שכן הגברת דונטה הלמריך היתה שווה לבעלה בהצלחת יהודים, הוכרו על ידי יד ושם, ולשניהם הוענק אות חסיד אומות העולם.

בתקופה הראשונה של ה«פתרון הסופי» מאמציו של בקנרוט אכן נשאו פרי. לדוגמא, בזמן האקציה של אוגוסט 1942, (שבה אלפי יהודים נתפסו, נשלחו והושמדו במחנה בלז'ץ), השרותים החשאיים של דרוהוביץ הגנו על העובדים היהודים מפני המפקדה המחוזית בלבוב שניהלה את המבצע. בקנרוט אפילו הוציא, מתוך המשלוחים, בני משפחה נוספים של העובדים שנתפסו באקציות. הוא השיג את האישור לכך, מפני שטען שאי אפשר יהיה לשמר את יעילותם של העובדים אם לא ישאירו את בני משפחותיהם איתם.

כמובן, מצב זה לא יכול היה להימשך לנצח. הפתרון הסופי לא הרשה זאת. היו יהודים שהצליחו לברוח עם ניירות מזויפים. אחרים הסתתרו בכל מיני מחבואים. רוב יהודי דרוהוביץ נשלחו למחנות, או נירצחו ביער ברוניצה שבקרבת העיר. הגיע הזמן שבו יצטרך בקנרוט להמרות, לסכל את התוכנית הנאצית בדרך חדשה...

החלפת הזהות

לנפתלי היתה אשה, יהודיה כמוהו, בן בן תשע, ואחיין, היחיד שניצל מבין משפחת אחותו. לפי חוקי הכבוש, אשה יהודיה שנשאה לפולני ארי לפני המלחמה היתה מוגנת מהשמדה למרות מקורותיה הנחותים. ילדיה של משפחה כזו, שנחשבו חצי יהודים, הורשו אפילו ללמוד בבית ספר מקצועי. אם הגרמנים היו מגלים, בדרך נס, את שורשיו האריים של בקנרוט, רק בטחוננו של אחיינו ישאר בסכנה ויהיה צורך למצוא לו מחבוא.

וכך בא רגע האמת. התפאורה נבנתה למחזה שעולה על כל דמיון, ואני מוכרח להתחיל פה דוקא מתאור המערכה האחרונה שלו.

במשרדו של הקרייס-האופטמן היו מכונסים ראש השרותים החשאיים בלוח, המשנה שלו, גבריאל, שהיה אחראי על עניני היהודים, אחד או שניים מאנשי הגסטאפו או המשטרה החשאית, ומישהו במדי פלוגות הסער. בקנרוט הוצג לנאספים על ידי גלוקנר, שהיה האחראי על כל שדות הנפט של גליציה ושטחה באופן אישי להביא את הקרייס-האופטמן לפגישה.

היהודי יודע היטב שעכשיו, אחרי תשעה חודשים של סכנת מוות מתמדת, למרות ששמר על חזות בטוחה, הוא עומד להיות מוכר רשמית כ«מאה אחוז» ארי. הוא יודע זאת דרך רב סרן הלמריך שסיפק לו את המידע על כל המכשולים שהקרייס-האופטמן ניסה לשים לשוא, כדי לסכל את ההוראה שהוא קיבל בענין מלבוב. הסלידה שהיתה לו מבקנרוט לא היתה חסרת בסיס. נפתלי הפריע לו להשתלט על אדמות בכך ששיכנע את הסיפו לתת לאיכרים יהודים לעבד אותן. בסופו של דבר הוא הרים ידיים, ואמר, «הלמריך יקירי, אני משוכנע שזו מזימה של בקנרוט, אבל זו מזימה כל כך מושלמת, שמגיע לו להיות ארי!».

וכך הקריא הקרייס-האופטמן את המסמך הרישמי שמכיר באריותו המלאה של מיקולאי ברניצקי, שאומץ כתינוק על ידי זוג יהודי, ישראל בקנרוט ואשתו. המסמך מכיר בזכויותיהם של אישתו, אשר נוכחותה תהיה מעתה נסבלת, ושל בנם, לוציאן, חצי יהודי. הנוכחים מרימים כוסיות, ומישהו אומר, «בקנרוט היה תמיד יותר מדי הגון מכדי להיות יהודי, ועכשיו יש לנו את ההוכחה לכך!»

אך גם באווירה עליזה זו, בקרב אנשים איכותיים, עדיין רוצה הקרייס האופטמן, להתעלל קצת בארי הטרי. באופן שישמע על ידי כל הנוכחים, הוא מציג שאלה שאת התשובה עליה הוא כמובן יודע, «אדון ברניצקי, האם רק אשתך והבן גרים איתך?»

זוהי כמובן הנחתה ברורה. בקנרוט אינו מסגיר את רגשותיו ועונה שגר איתם גם לולק (ג'ורג'), בנה של זו שהוא מחשיב כאחותו. מישהו קורא, «אבל היא לא היתה אחותך, והבן שלה הוא לא האחין שלך. הוא סתם יהודי שצריך להשלים את גורלו!»

נפתלי-מיקולאי אילתר את תשובתו במהירות הבזק. הוא הסתכל לכל הנוכחים בעיניים ואמר, «מכובדי, אני חונכתי אצל ישראל בקנרוט ואשתו. אהבתי אותם. גם אהבתי את הבת שלהם. אני יכול רק להלל את האופן שבו הם התיחסו אלי. כל עוד הייתי בקנרוט חשבתם שאני הגון מכדי להיות יהודי, ועכשיו, כשהרשויות מצאו שאני ארי, אתם דורשים ממני להיות כל כך שפל?».

שקט של מבוכה משתרר בקהל, ואז מישהו אומר, לרווחת הנוכחים, «לא ניתן לקלקל את הרגע הזה. לחיים, אדון ברניצקי, אנחנו לא יודעים כלום, וגם לא רוצים לדעת!».

תשעה חודשים לפני הטכס הנ"ל, ניצל נפתלי בקנרוט את קשריו, הישנים והחדשים, כדי למצוא לכמה שיותר מבעלי המקצוע, ואחרים מבני הקהילה היהודית של דרוהוביץ, עבודה בבתי הזיקוק באזור. הוא קיווה שלחשיבות העבודה תהיה עדיפות על השמדת העם. במקביל, מחבואים ומקומות מסתור אחרים, שתוכננו וניבנו על ידי מומחים ועובדים של בתי הזיקוק, נזקקו לאספקה מתמדת של אוכל, וכל זה ללא ידיעת האוכלוסיה המקומית שהיתה עוינת, בין אם באופן פעיל או סביל.

השאירה הבלתי ניתנת להשגה, להישאר בדרוהוביץ, ולהמשיך לנוע בחופשיות, שכן גם תנועתם של עובדים מקצועיים הוגבלה, וגם עתידם לא היה מובטח, נהיתה פתאום קצת יותר אפשרית.

מר גרסטנפלד, יהודי, שעבד בקבוצה שהכינה מחברות מנייר שמוחזר מהארכיון של בית הזיקוק נפטא, נתן לבקנרוט חבילת מכתבים ומסמכים אישיים שהיו שייכים לאביו המנוח ישראל. המצאותה של החבילה בארכיון היתה הגיונית מפני שישראל בקנרוט היה המנהל והבעלים של בית הזיקוק בתחילת המאה, ובהחלט היו לו סיבות לשמור ולהשאיר מספר דברים אישיים בארכיון שלו.

בחבילה שנתן גרסטנפלד לבקנרוט היו, בנוסף למסמכים אחרים, מכתב מעורך דין, במעטפה סגורה, משנת 1915, שכללה שטרות בסכום של 17,000 כתרם אוסטריים עוד מזמן פרנץ יוזף. החבילה, והמעטפה המקורית המלאה בשטרות, סוג של ממצא ארכיאולוגי, היו הארוע הפומבי הראשון בתהליך שהתהוותו נמשכה כמעט שישה חודשים.

כשתוכניתו כבר נהגתה, חשף אותה בקנרוט לעורך הדין מרטינוביץ שהיה ראש הקהילה הפולנית של העיר, ולכומר, שהיה אחראי על מרשם התושבים, וגם היה חבר במחתרת הפולנית, לה סיפק בקנרוט, לעיתים קרובות, מידע. שניהם היו ראויים לאמונו של בקנרוט. הם הבינו את מניעיו, העריכו את האומץ שלו, וקיוו להצלחת התוכנית. אמונו בהם היה הכרחי. בלעדי עזרתם, האוכלוסיה המקומית היתה טוענת שהיהודי זכה «להטבל» על ידי הגרמנים, בזכות השרותים שסיפק להם.

בבסיס התוכנית היתה תעודת לידה של תינוק ארי שנולד מחוץ לנישואין, בדרוהוביץ, ב-1905, בתאריך קרוב ככל האפשר להולדתו של נפתלי בקנרוט. המסמך הזה נמצא, וסופק לבקנרוט ללא ידיעת האדמיניסטרציה של הכנסיה, על ידי האגרונום ווסונג, שהיה ממוצא שוודי.

שמו של התינוק היה מיקולאי, בנה של קתרינה ברניצקה, בחורה לא נשואה. שניהם לא היו בחיים. גם מהתינוק וגם מאמו לא נשאר זכר.

השלב הבא היה להמציא לתינוק אבא פולני, כזה שיוסיף אמינות לכדיה הזו. כך נבחר הדוקטור קוזלובסקי, רופא המשפחה והגניקולוג של משפחת ישראל בקנרוט בשנת 1905. הפולני הזה, שמת כבר לפני מלחמת העולם השנייה, היה רווק מפורסם במעליו בקרב המין החלש, אב להרבה צאצאים בלתי חוקיים.

מה שנידרש עכשיו היה לייצר מסמך נוטריוני בסגנון ובכתב הפולני של 1905, מפני שבשנות העשרים הכתב הזה שונה. זה היה צריך להיות מסמך «סודי», כמקובל בענינים כאלו באותה תקופה.

במסמך, הדוקטור קוזלובסקי הכיר בהיותו אביו של מיקולאי, וכמו כן, גם הדוקטור קוזלובסקי וגם קתרינה ברניצקה ויתרו לתמיד על הילד, לטובת הזוג ישראל בקנרוט ואישתו, כדי להחליף, בלא ידיעת איש, את התינוק המת שנולד לגברת בקנרוט, ושאותו יילד הדוקטור קוזלובסקי.

בנוסף, הדוקטור קוזלובסקי, בהסכמתה של קתרינה, התחייב לימול את התינוק מיקולאי, שמעכשיו הוא, ככל עם ועדה, ובעיני כל, נפתלי בקנרוט.

המסמך נכתב בעזרת עורך דין. ייצורו נמסר לבנו של הרב המקומי, אביגדור, שהתמחה בהכנת מסמכים ארים מזויפים ישנים. אחרי המלחמה הוא עבר למקסיקו, ואחר כך לארצות הברית, שם כיהן כרב ולא ניצל את כישוריו כזייפן. יתכן כמובן, שבעזרת הטכנולוגיה של היום האותנטיות של המסמך היתה נראית חשודה.

המכתב שאותו מצא מר גרסטנפלד, הונח, במעטפתו המקורית, בתוך אחרת שכללה את 17000 הכתרים האוסטרים ומכתב נוסף. הכתרים יועדו במכתב כחיסכון בסכנת אינפלציה (השנה היתה 1915), עבור נפתלי בקנרוט, מאביו ישראל. חבילת המסמכים סודרה מחדש, והמסמך הנוטריוני הונח ליד המכתב המתוקן ופקטת השטרות השמנה, גלויים ככל האפשר.

השלב הבא של המשימה היה רגישי. היה הכרח להצניע את חבילת המסמכים יקרי הערך בארכיון של בית הזיקוק נפטא, באופן שהיא תימצא על ידי הפולני תומקה, איש טוב שלא חשד בכלום, שעבד גם הוא בקבוצת ייצור המחברות. לא היה מנוס מלהתפלל לאלוהים, שהכתרים של פרנץ יוזף ימשכו את תשומת לבו של האיש, ושבההלך בדיקת המכתב הישן ימצא גם ההסכם המזויף שהונח בצמוד אליו.

חלק מניצולי השואה מפקפקים בכוחו של בורא עולם. זה בהחלט מובן. אבל בכל הכנות, במשימה המתוארת כאן, היתה תלות כל כך גדולה, בכל כך הרבה גורמים, וכל כך הרבה אי וודאות, שבשום אופן אי אפשר לשייך את הצלחתה ליתרונות האנושיים של חלק מהמעורבים בה, או לחסרונותיהם של אחרים. אלוהים היה עם נפתלי בקנרוט, וזה הגיע לו.

ואכן היה זה מר תומקה שמצא את המסמכים. אחרי קריאת המסמך הנוטריוני, הוא מיהר אל בקנרוט. אשתו של תומקה שהתלוותה אליו, כרעה ברוך ואמרה, «אדון מהנדס, תראה את החוזה הפלאי הזה,»- שניהם בכו בדמעות-«אתה אחד מאיתנו, אתה לא יהודי!».

נפתלי קרא את המסמך ועשה את עצמו מופתע ולא מאמין. «אני לא מבין...תקשיב תומקה, מכוון שמצאת את המסמכים האלה בארכיון של נפטא, תן אותם למנהל. לא לך, ולא לי, מותר לעשות בהם שימוש.»

הוכסטמן, המנהל הגרמני של בית הזיקוק לא היה אדם קיצוני, והיו לו יחסים טובים עם בקנרוט. הוא כמוכן לא היה בסוד הדברים, אך נסיבות הגילוי, הבסיס המוצק שסביבו נבנה הסיפור, ואישיותו של האיש שבו מדובר, חייבו את הוכסטמן לפשט את הצעדים הנדרשים, ולקצר את מהלך החקירה הבלתי נמנעת.

כמה חבל שדרוהוביץ לא יכלה להציע את מנעמיה של פריס. זאת הסיבה שבגללה נאלצו הוכסטמן ואשתו היפה להתהולל ברביעיה עם פאולישקיס, מהמשטרה החשאית, ואשתו היפה לא פחות. פאולישקיס התהולל באותה נינוחות שבה ביצע את תפקידו כרוצח חוקי. כגרמני ראוי, שמכבד את המדיניות הרשמית, הוא התקשה להשלים עם הויתורים שבקנרוט השיג בשביל אחיו לגזע. בעקרון, באותם ימים היה צריך לסבול רק את נוכחותם של יהודים שעבודתם היתה הכרחית, ושלא היה לה תחליף. והנה בא יהודי ערמומי זה, ומצא לו דרך לרכך את השרותים החשאיים.

היתה זו נטייתו הטבעית של פאולישקיס לרכו את רשותו כלפי בקנרוט. איזה אוצר היה זה בשבילו, אם כך, לשמוע מהוכסטמן, בזמן שהיו משתעשעים להם עם נשותיהם, את הסיפור אודות החשדות בדבר היותו של נפתלי טהור גזע.

הוא אץ לכנסיה, ומצא שם את תעודת הלידה של מיקולאי ברניצקי. אחר כך הוא התעמת עם הכומר, «האם בקנרוט או מי מאנשיו הסתובבו פה בזמן האחרון?». איש לא ראה דבר. בהיותו איש משטרה מנוסה, הוא הסיק שהכומר וסביבתו אינם מעורבים, הוא לא מצא שום דבר חשוב.

כל זה בכל זאת לא הספיק כדי לאמת את הסיפור בשלמותו. רחוק מכך. לכן העביר פאולישקיס את הנושא לחקירה מעמיקה יותר במפקדת המשטרה החשאית בלבוב. שם, למרות היחס החיובי של המפקד טולה לבקנרוט, אותו פגש כשהיה מוצב בדרוהוביץ, והעובדה שאישיותו של בקנרוט לא התאימה לתפיסות הגזעניות שלו ושל חבריו, החקירה נמשכה שלושה חודשים.

גם עצם קבלתה של התגלית, על ידי חלק מהגרמנים, בדבר זהותו האמיתית של בקנרוט, בברכה, היוותה סיבה בפני עצמה, במיוחד בשביל נאצי שמכבד את עצמו, כמו פאולישקיס, לבדוק ביסודיות כל אפיק חקירה אפשרי.

למרות שכל הבדיקות נמצאו חיוביות, ללא שום סתירות, לא נמצאו עדים. יום אחד פגש בקנרוט ברחוב את העגלון של אביו המנוח. העגלון שאל אותו, «מה רוצה אבא שלך ממני בחלומות שאני חולם?» . נפתלי ענה לו, «לך אל הכומר,» (זה שידע על התוכנית).

נפתלי רץ אל הכומר כדי לידע אותו מבעוד מועד. בזמן הווידוי הנחה הכומר בדקות את העגלון «לזכור» את הסיפור על התינוק שהוחלף. העד שנדרש נמצא!

באותו הזמן היה נפתלי במתח רב, ולא ידע היכן עומדת החקירה. הסיפור שמר על שתיקה מוחלטת, והלמריך לא ידע דבר, מפני שהמפקד שלו, הקרייס-האופטמן עדיין לא קיבל דיווח על החקירה. רק במקרה סיפר לו איש הקשר שלו ביוזברט על שמועות בדבר חקירה, וביקורו בדרוהוביץ של טולה, המופקד עליה.

לבסוף הגיעו שני אנשי גסטפו מלבב והכריחו את נפתלי לקרוא את המסמך הנוטריוני שהתגלה בארכיון של נפטא. לאור מבוכתו הלא מאמינה של בקנרוט, אחד מהם שאל, «אתה באמת לא רוצה להפוך לארי?» על כך השיב בקנרוט, «האם זה אפשרי להפוך לארי? או שאתה ארי, או שאתה לא ארי.»

תגובתו זו היתה כנראה התגובה הנכונה, שכן המשלחת של טולה צילמה את נפתלי, מדדה את גולגלתו וחלקי גוף אחרים, ועזבה.

זמן מה אחר כך קיבל הקרייס-האופטמן את ההנחיות שהוזכרו בראשית הסיפור, והוחלט לסיים את התהליך, כמובן באישור הרשויות המשפטיות.

את סופו המשמח אנחנו כבר מכירים.

אחרית דבר

היום הגיע שבו הגרמנים עזבו, והצבא האדום המנצח נכנס לדרוהוביץ. תושבים מקומיים שיזמו פוגרומים וביזה של רכוש יהודי כשהוורמכט הגיע ב 1941, נטרו לבקנרוט על כך שהסית את השרותים החשאיים נגדם, בגלל גנבת רכוש יהודי שהנאצים החשיבו כשייך לרייך. המקומיים גילו, מאוחר מידי, שמרצחיו של הימלר רצו לשמור לעצמם גם את הביזה, וגם את ההרג. לכן הם הענישו בחומרה את האספסוף המקומי שגם הוא היה מגזע נחות. לעובדה שקורבנותיו היו יהודים, לא היתה, במקרה הזה, שום משמעות.

לא היה זה מפתיע שמהר מאוד הואשם נפתלי בשתוף פעולה עם הנאצים. בגלל האשמות אלה היה נפתלי כלוא במשך חודשים ארוכים, ונחקר קשות. נפתלי הצליח להצדיק את מעשיו, ולעג למאשימיו ולטיעוניהם.

בסופו של דבר הוא שוחרר, לא רק בגלל שנמצא חף מפשע, אלא גם בגלל שהוא ייצג, לא רק בעיני היהודים, גם בעיני הסובייטים, דוגמא של לוחם שהצליח להשלים את משימתו, ללא כל כלי נשק.

מאוחר יותר, בפולין, לא חזר בקנרוט לשאת את שמו המקורי. הוא שינה את שמו מברניצקי לברוניצקי, לזכר עשרת אלפי היהודים, ואלפיים שבויי המלחמה הסובייטים שנורו למוות ביער ברוניצה.